

ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ-ПРАВознаВЕЦЬ І ОРГАНІЗАТОР ВІТЧИЗНЯНОЇ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

ДО 85-РІЧЧЯ АКАДЕМІКА Ю. С. ШЕМШУЧЕНКА

14 грудня 2015 р. виповнилось 85 років від дня народження Юрія Сергійовича Шемшученка – відомого в Україні та поза її межами вченого-правознавця, організатора української юридичної науки і освіти, директора Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України, академіка НАН України і Національної академії правових наук України, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки.

Ю.С. Шемшученко народився 14 грудня 1935 р. у старовинному місті Глухові Чернігівської (тепер – Сумської) області в робітничій сім'ї (зараз він є почесним громадянином міста). З 1944 по 1954 р. навчався у Глухівській середній школі № 2. Потім була строкова військова служба, а далі – навчання на юридичному факультеті Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка (1957–1962) і робота в органах прокуратури Сумської області.

З 1966 по 1969 р. Ю.С. Шемшученко навчався в аспірантурі Сектора (з червня 1969 р. – Інституту) держави і права АН УРСР, керівником якого був відомий вчений-міжнародник, академік АН УРСР В.М. Корецький. Після успішного захисту кандидатської дисертації Ю.С. Шемшученко своє життя пов'язав з Інститутом. Тут він пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до директора цієї наукової установи (з 1988 р.).

На посаді директора Інституту вчений виявив здібності вмілого організатора юридичної науки з притаманним йому відчут-

тям нових, прогресивних ідей, спрямованих на розбудову української державності та правової системи України. Ю.С. Шемшученко впродовж багатьох десятиліть очолював Раду з координації фундаментальних правових досліджень НАН України. Під його керівництвом і за його редакцією видано праці другого президента Всеукраїнської Академії наук М.П. Василенка. Ю.С. Шемшученко чимало зробив і продовжує докладати зусилля для розвитку законодавства про наукову і науково-технічну діяльність, удосконалення правового статусу НАН України. Вчений був ініціатором і організатором підготовки та видання 6-томної «Юридичної енциклопедії» (1996–2004) та 10-томної «Антології української юридичної думки» (2002–2005), Великого енциклопедичного юридичного словника, фундаментальної 3-томної «Енциклопедії міжнародного права» та ін.

Ю.С. Шемшученко – активний учасник конституційного процесу. Він входив до складу Конституційної комісії Верховної Ради України і робочої групи з розробки проекту Конституції України 1996 р., а також був членом Комісії з підготовки змін до Конституції України, конституційних законопроектів (2000) та Національної конституційної ради (2008), Конституційної Асамблеї. Наразі Юрій Сергійович активно працює у складі Науково-консультативної ради при Конституційному Суді України. Протягом десяти років (1994–2004) очолював Комісію з питань громадянства при Президентові України. Ініціював утворення у 1995 р. Київського університету права НАН України і 10 років був його ректором. Ю.С. Шемшученко є членом Секції суспільних наук Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки (з 1993 р.).

Ю.С. Шемшученко – один із академіків-засновників Національної академії правових наук України (1993) і вже 25 років є членом її Президії, академіком-секретарем відділення екологічного, господарського та аграрного права. Активною є й міжнародно-правова діяльність Юрія Сергійовича. Він є експертом Ради Європи, членом Міжнародного арбітражного суду, Міжнародної ради з права навколишнього середовища, Комісії екологічного права Міжнародного союзу захисту природи,

почесним членом Інституту правових досліджень Польської академії наук, членом Міжнародної академії порівняльного права, учасником багатьох міжнародних наукових конференцій, членом делегації України на сесіях Генеральної Асамблеї ООН. У 2013 р. ученого обрано Послом миру. З 1998 р. Ю.С. Шемшученко очолює Міжнародний центр космічного права НАН України. За його редакцією видано багатотомник «Космічне законодавство країн світу». Він є автором підручника «Космічне право». Вченого обрано членом Міжнародної академії астронавтики (2006).

Ю.С. Шемшученко бере активну участь у політичному і громадському житті України. Він стояв біля витоків утвореної 1991 р. Української асоціації політологів і був першим її президентом. Ініціював і організував створення професійної громадської правничої організації – Співки юристів України (зараз – Союз юристів України), був першим її головою (1993).

Учений особисто підготував понад 30 докторів і кандидатів юридичних і політичних наук. Творчу спадщину Ю.С. Шемшученка становлять близько 950 наукових і публіцистичних праць, у тому числі понад 40 індивідуальних і колективних монографій з актуальних проблем конституційного, адміністративного, екологічного, космічного та деяких інших галузей права, теорії та історії держави і права, міжнародного права тощо.

Життя Юрія Сергійовича не обмежується професійною науковою та освітньою діяльністю. Він захоплюється історичною і мемуарною літературою, образотворчим мистецтвом, підтримує тісні зв'язки зі своїми земляками, очолює Глухівське відділення Сумського земляцтва у Києві.

Ю.С. Шемшученко є людиною широкого світогляду, демократичних поглядів і переконань. Він цілеспрямований і працьовитий, толерантний, але одночасно вимогливий у відносинах зі своїми друзями, колегами і учнями.

Плідна наукова, науково-організаційна і освітня діяльність Юрія Сергійовича відзначена багатьма державними та іншими нагородами. Він нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V, IV, III та II ступенів, орденом «За заслуги» III ступеня,

Почесною грамотою Верховної Ради України, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, орденом Володимира Мономаха, низкою відзнак Національної академії наук України та ін.

Колектив Інституту держави і права імені В.М. Корещького НАН України та редколегія часопису «Держава і право» сердечно вітають вельмишановного Юрія Сергійовича Шемшученка зі славним ювілеєм і зичать міцного здоров'я, благополуччя, невичерпної енергії, оптимізму, сил і наснаги для нових звершень на професійній ниві та подальших творчих успіхів.